

HR HELSINKI FOUNDATION
FOR HUMAN RIGHTS

Східна Україна: організації громадянського суспільства закликають до негайного покращення умов приміщень для обсервації у зв'язку із COVID-19

Пандемія коронавірусу особливо безжально вдарила по мешканцям районів, у яких вирують конфлікти у багатьох частинах світу, і Східна Україна не стала виключенням. Запроваджені урядом обмеження для стримування розповсюдження захворювання разом із роками системних невдач у налагодженні ефективного функціонування державних закладів охорони здоров'я лише додатково погіршують складну гуманітарну ситуацію, спричинену військовим конфліктом, у якій опинилися ті, хто проживає вздовж лінії зіткнення у Луганській та Донецькій областях. Нещодавній [звіт](#) українського Благодійного фонду Восток SOS висвітлює надскладну ситуацію у місцях обсервації (місця обов'язкового безперервного перебування для осіб із підозрою на зараження коронавірусом з метою захисту громадського здоров'я) у Луганській області, що може свідчити про значні порушення прав людини. Восток SOS, разом із партнерськими організаціями, а саме Гельсінкським фондом з прав людини (HFHR) та неурядовою німецькою організацією DRA e.V закликають Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини негайно розслідувати ситуацію, що склалася у місцях для обсервації. Ця місця підпадають під дію мандату щодо моніторингу в рамках Національного превентивного механізму проти катування та жорстокого поводження, дотримання органами державної влади заборони катувань шляхом регулярного відвідання для моніторингу усіх типів місць позбавлення волі. Водночас, ми закликаємо владу України центрального та регіонального рівнів докласти необхідних зусиль, аби покращити умови у цих закладах.

Моніторингова група Благодійного фонду Восток SOS у період з 2 по 19 травня 2020 року відвідала сім із восьми місць обсервації у Луганській області, визначені рішенням Регіональної комісії з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій від 15.04.2020 р. Метою візитів була оцінка придатності даних місць для тривалого утримання людей, які можуть бути носіями коронавірусної інфекції. Зокрема, група відвідала приміщення терапевтичного відділення лікарні у селищі Білолуцьк Новопсковського району, денний стаціонар Станично-Луганської центральної районної лікарні, амбулаторну клініку з надання первинної допомоги у Данилівці Біловодського району та філію Станично-Луганського районного територіального медичного об'єднання у Петропавлівці.

Стан деяких із цих закладів учасники моніторингової місії оцінюють як незадовільний або абсолютно непридатний для тривалого перебування людей. Більшість цих приміщень знаходяться у поганому технічному стані та не відповідають стандартам, встановленим [постановою Головного державного санітарного лікаря України №6 від 02.04.2020 року](#) щодо організації спеціалізованих закладів, передбачених для обсервації у зв'язку із захворюванням на коронавірусну інфекцію. Зокрема, у жодному з відвіданих діючих місць обсервації не дотримана вимога наявності у кожній кімнаті санітарного приміщення із душовою кабіною та туалетом. Їхня відсутність підвищує ризик зараження усіх, хто одночасно перебуває там для обсервації.

Жодна з локацій не має можливості знезараження стічних вод на місцевих (локальних) каналізаційних очисних спорудах або перед скидом стічних вод у централізовану систему каналізації. Приміщення терапевтичного відділення лікарні у селищі Білолуцьк Новопсковського району та денний стаціонар Станично-Луганської центральної районної лікарні, зокрема, потребують капітального ремонту. У обох закладах меблі, обладнання та постільна білизна сильно зношені, а приміщення туалету та душової лише умовно можна назвати такими, що відповідають санітарним нормам. До того ж, відділення лікарні у селищі Білолуцьк межує з геріатричним інтернатом – у 20-ти метрах від обсервації з виходом на спільне подвір'я. Наразі тут проживають 30 людей похилого віку, які усі є групою ризику з огляду на пандемію COVID-19. Норми щільності перевищено також у обсервації у Білолуцьку. Незважаючи на те, що амбулаторна клініка з надання первинної допомоги у Данилівці знаходиться в кращому за інших матеріальному становищі, ту немає гарячої води та душу, через що людям, що перебувають на обсервації, доводиться використовувати тази та гріти воду в електричних чайниках. Крім того, саме селище періодично потерпає від відсутності електроенергії, через що люди на обсервації залишаються без можливості підігріти їжу або воду для чаю, а також без можливості належним чином забезпечити особисту гігієну. Жодне з відвіданих моніторинговою групою робочих місць обсервації не обладнано елементами пристосування для розміщення маломобільних людей та осіб з інвалідністю.

Відповідно до Постанови Головного санітарного лікаря України від 02.04.2020 року, медичний персонал, що обслуговує обсерватор, не має покидати межі обсерватора протягом усього терміну разом із розміщеними там особами. Виходячи з даних, отриманих учасниками моніторингової місії, працівники обсервацій продовжують жити вдома, а місць для тривалого проживання персоналу обсервацій у жодному з відвіданих закладів немає. Окремою проблемою є забезпечення харчування для тих, хто перебуває на обсервації. [Постановою №262 Кабінету Міністрів від 08.04.2020 року](#) визначено, що керівники обласних держадміністрацій забезпечують організацію харчування, яке здійснюється за рахунок коштів осіб, що перебувають в обсерваторах. Однак на момент моніторингу відповідної процедури не було прописано. Тож заклади, що приймають людей на обсервацію, організовують харчування на власний розсуд (з бюджету закладу чи за підтримки місцевих громад). Також, постановою не визначено порядок дій у випадку, якщо особи, поміщені на обсервацію, не мають ресурсів для оплати харчування.

Під час моніторингової місії Восток SOS встановив, що три з восьми місць обсервації існують радше на папері. Готелі "Сіверський Донець" та "Центральний" у Сєверодонецьку та міні-готель на вулиці Студентська, 32 у Рубіжному були призначені місцями для ізоляції, але на практиці не працюють в такому режимі. Влада прийняла рішення згори без консультацій із власниками цих закладів, які стверджують, що їхні об'єкти не підходять для обладнання там місць обсервації за формальними критеріями. Зокрема, вони знаходяться у центрі великих міст, у районах щільної забудови, а частини приміщень, які можна було б відвести для розміщення людей на карантин, не мають окремих виходів та місць для приготування їжі. На момент моніторингу представники усіх трьох готелів не мали інформації про те, яке саме та як буде організовано медичне обслуговування мешканців обсервації. Моніторингова група не мала можливості провести оцінку умов восьмого місця обсервації у місті Попасна.

Зважаючи на усе вищезазначене, ми закликаємо Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини негайно провести розслідування ситуації, що склалася у місцях для обсервації. В рамках моделі "Ombudsman Plus" Національного превентивного механізму проти катування та жорстокого поводження, що реалізується в Україні, Уповноважений Верховної Ради України з прав людини має співпрацювати у проведенні моніторингових візитів із організаціями громадянського суспільства, що мають відповідний експертний досвід. Державні адміністрації та органи місцевого самоврядування у Луганській області мають вжити відповідних заходів у

рамках своїх повноважень для попередження порушень прав людини тих, хто має пройти обов'язковий період ізоляції у вищезазначених місцях для обсервації. Це питання є тим більш негайним у світлі зростання кількості випадків підтвердженого зараження COVID-19, пов'язаного із поступовим пом'якшенням обмежувальних заходів, зокрема на пунктах пропуску через лінію зіткнення з підконтрольною сепаратистам територією, а також у контексті вразливого перед коронавірусом становища літніх людей, яких дуже багато проживає поблизу лінії зіткнення на сході України.

Приміщення терапевтичного відділення лікарні у селищі Білолуцьк Новописковського району, травень 2020 року. Фото: Восток SOS